

N:o 4.

Af herr **O. G. Erikson** i öfra Odensvi, *angående ändring af 27 kap. 10 § byggningsbalken.*

Då erfarenheten visat, att nu gällande stadgande uti 27 kap. 10 § byggningsbalken icke nog klart bestämmer arrendators större eller mindre rätt att disponera det foder, han har öfver vid fardag, och derigenom svårigheter lätt kunna uppstå vid uppgörelse emellan afträdande arendator och jordegare eller tillträdande arrendator, har jag ansett af behovet påkallad en förändring af åberopade §, som uti ifrågavarande hänseende stadgar:

— — — — —
 Hafver han, då fardag inne är, foder öfver, och vill det sälja:
 bjude det jordegaren eller honom, som efterkommer: — — — — —
 — — — — —

Att ifrågavarande stadgande icke är nog tydligt, torde framgå af här nedan refererade Kongl. Maj:ts, på väl grundade skäl, under olika omständigheter afkunnade domar och utslag.

Kongl. Maj:t har genom utslag den 1 februari 1878 med anledning af tvist emellan kyrkoherden M. Kolmodin, i egenskap af tillträdare af Alskogs kyrkoherdeboställe, å ena sidan, samt Lars Wiman och Frans Nyström, å andra sidan, dömt de senare att utan ersättning till kyrkoherdebostället återföra derifrån afförd råghalm, ehuru densamma förut varit hembjuden tillträdaren, hvilken nekat erlagga den fordrade betalningen.

Kongl. Maj:t har genom utslag den 22 februari 1877, i tvistemål mellan ryttmästaren A. Löthman, i egenskap af innehafvare af ryttmästarebostället Åberg, å ena sidan, samt arrendatorn Hans Jonsson i Vången, å andra sidan, dömt den senare, som från bostället bortfört

800 lispund (16 parlass) hö, att böta 15 kronor och att till bostället återförskaffa dubbelt så många parlass hö, som han derifrån obehörigen affört.

Kongl. Maj:t har genom utslag den 30 oktober 1879, i tvistemål mellan kyrkoherden i Blacksta församling, å ena sidan, och afträdande arendatorn af kyrkoherdebostället Erik Eriksson i Fyrby, å andra sidan, dömt den senare, som från kyrkoherdebostället affört halm, sedan kyrkoherden nekat att lösa densamma, att böta 10 kronor och till bostället återföra 560 lispund halm.

Kongl. Maj:t har genom dom den 29 september 1881, i rättegång mellan afidne kronofogden C. G. Cederlöfs sterbhusdelegare, å ena sidan, och arendatorn af emellertid till statsverket indragna kronobostället Gällqvist, dömt den senare, som användt det vid hans tillträde af bostället der befintliga foder, att till sterbhusdelegarne betala fodrets värde jemte ränta, efter bedömande af tre gode män, valda på sätt häradsrätten förut bestämt.

Kongl. Maj:t har genom dom den 10 april 1883, i rättegång mellan afträdande arrendatorn P. Olsson, Eskilstorps gård, å ena sidan, och egaren af nämnda gård C. G. Stjernsvärd, å andra sidan, dömt den senare att betala af den förre vid egendomen kvarlemnadt foder, efter uppskattadt värde med 1,000 kronor.

Kongl. Maj:t har genom utslag den 4 oktober 1883, i tvistemål mellan arrendatorn af indragna underofficersbostället Tuna vid Uplands regemente, å ena sidan, och förre arrendatorn af sagda boställe N. Lindman, å andra sidan, dömt den senare, som från bostället affört 12 parlass hö och 35 parlass halm, att till bostället återföra dubbelt så mycket, eller 24 parlass hö och 70 parlass halm.

Kongl. Maj:t har genom dom den 10 augusti 1886, i rättegång mellan kyrkoherden J. Lindman i Gagnef, å ena sidan, och arrendatorn af kyrkoherdebostället, handlanden C. J. Söderlund i Leksand, å andra sidan, frikänt den senare från att utgifva fordrad bergningslön för 1,533 lispund hö och 1,978 lispund halm, som vid tillträdet fans vid bostället och sedermera användts af arrendatorn för utfodring af hans kreatur.

Kongl. Maj:t har genom dom den 19 juli 1888, i rättegång mellan förre arrendatorn af Vollsjö gård P. Persson, å ena sidan, och C. J. Ekstéens enka C. Ekstéen samt J. Areskoug, såsom jemte enkan Ekstéen förmyndare för bemälda makars omyndiga söner, å andra sidan, dömt de senare att betala det foder, P. Persson vid afträdet kvarlemnadt vid gården, efter uppskattadt värde med 2,405 kronor.

Likaledes har Kongl. Maj:t genom utslag den 5 december 1890, i tvistemål mellan länsmannen C. Wennström å tjenstens vägnar, å ena sidan, och arendatorn af indragna löjtnantsbostället Säby vid Uplands regemente F. J. Hansson, å andra sidan, dömt den senare, som under åren 1887, 1888 och 1889 försålt 20 parlass hö och 11 parlass halm, att böta 46 kronor 50 öre samt att till bostället återförskaffa dubbelt så många lass hö och halm, som han derifrån affört.

Af här ofvan refererade Kongl. Maj:ts domar och utslag framgår, att åberopade kortfattade och mindre tydliga lagbestämmelse kan gifva anledning till rätt afsevärda förluster å ena eller andra sidan.

Då uppgörelse i förevarande hänseende genom ömsesidigt tillmötesgående träffas i godo, är det ganska vanligt, att afträdaren erhåller betalning med två tredjedelar af värdet och tillträdaren får en tredjedel som ersättning för gödselvärdet.

Då å ena sidan afträdande arrendator icke eger att från hemman afföra foder, synes det mig ock böra, å andra sidan, stadgas bestämd skyldighet för tillträdare att lösa det foder, som finnes öfver vid fardag, mot ett pris, motsvarande två tredjedelar af årets markegångspris; med en sådan lagbestämmelse tror jag, att såväl af- som tillträdare vore bäst skyddade för förluster och onödiga rättegångar.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen för sin del må besluta, att 27 kap. 10 § byggningsbalken i åberopade del må erhålla följande förändrade lydelse:

Då bonde från hemman flytta skall, — — — — —

Hafver han, då fardag inne är, foder öfver och vill det sälja: vare jordegare eller den, som efterkommer, skyldig att detsamma lösa för ett pris, motsvarande två tredjedelar af årets markegångspris: — — — — —

Öfverlemnande jag åt vederbörande utskott att, med bibehållande af motionens syfte, göra de ändringar, som pröfvas nödiga.

Om remiss till vederbörande utskott anhålles.

Stockholm den 22 januari 1895.

O. G. Erikson.